

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Σχολή Ιστορίας και Μετάφρασης
Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

Πτυχιακή εργασία:

**ΟΙ ΚΟΙΝΕΣ ΜΙΜΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΧΟΜΙΜΗΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΗΝ
ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

Φοιτήτρια: Καλλιόπη Δημητράκου

A.M. : Ξ2014112

Επιβλέπουσα – Επόπτρια : Μαρία Τσίγκου

Επιβλέπων : Σωτήρης Λίβας

Κέρκυρα, Σεπτέμβριος 2019

ΟΙ ΚΟΙΝΕΣ ΜΙΜΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΧΟΜΙΜΗΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΚΗ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την καθηγήτρια των Ιαπωνικών μου Ελισάβετ Ζουμπούλη για τις πολύτιμες γνώσεις που μου μετέδωσε και εξακολουθεί να μου μεταδίδει οι οποίες με κατέστησαν ικανή στην εκπόνηση αυτής της εργασίας. Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια της πτυχιακής μου εργασίας, κ. Μαρία Τσίγκου για την βοήθεια και καθοδήγησή της όσον αφορά το θέμα της εργασίας και τις διορθώσεις που απέβλεπαν στη βελτίωσή της. Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω στον Ιάπωνα φίλο μου Takashi Endo τον οποίο συμβουλευτήκα ως φυσικό ομιλητή σε ζητήματα σύνταξης και αντιστοιχιών. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά και τους φίλους μου Στέφανο και Κωνσταντίνο για την ηθική συμπαράσταση που μου προσέφεραν.

Περιεχόμενα

Περίληψη	σελ.6
Abstract	σελ. 7
Πρόλογος	σελ. 8
Η ιαπωνική ονοματοποιία: Ορισμοί και διάκριση.....	σελ.9
Ορισμός της ονοματοποιίας στην ελληνική γλώσσα.....	σελ.10
Οι αντιστοιχίες στην ιαπωνική και στην ελληνική γλώσσα.....	σελ.12
Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη σύγκριση των δύο γλωσσών.....	σελ.21
Σχολιασμός και ανάλυση.....	σελ.23
Επίλογος.....	σελ.26
Βιβλιογραφία.....	σελ.27
Πηγές.....	σελ.28

Περίληψη

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στα κοινά στοιχεία που προκύπτουν μεταξύ της σύγκρισης της ιαπωνικής και της ελληνικής γλώσσας στο ζήτημα των μιμητικών και ηχομιμητικών λέξεων. Οι δύο γλώσσες αν και ανήκουν σε διαφορετικούς τύπους γλωσσών αφού η ιαπωνική κατατάσσεται στην κατηγορία των συγκολλητικών γλωσσών ενώ η ελληνική σε αυτήν των κλιτών, παρουσιάζουν αρκετά κοινά εννοιολογικά πλαίσια στα οποία χρησιμοποιούν μιμητικές και ηχομιμητικές λέξεις, χωρίς να λείπουν και οι διαφορές που αφορούν, για παράδειγμα, τη σύνταξη. Η ονοματοποιία αποτελεί μεγάλο κομμάτι της ιαπωνικής γλώσσας που χρησιμοποιείται ευρέως στην καθημερινότητα σε γραπτό και προφορικό λόγο. Στην ελληνική, αν και η ονοματοποιία αποτελεί κυρίως κομμάτι του προφορικού λόγου, με μερικές εξαιρέσεις στον γραπτό (π.χ. κόμικς), η χρήση της δεν είναι τόσο περιορισμένη όσο νομίζουμε. Μέσα από την εργασία γίνεται αντιληπτό ότι οι δύο γλώσσες έχουν περισσότερες ομοιότητες από όσες αρχικά φαίνεται.

Abstract

This dissertation focuses on the common elements deriving from the comparison between Japanese and Greek language concerning Onomatopoeia. The morphological typology in Japanese and Greek is different. Japanese is an agglunative language while Greek is a fusional language. Despite that, the conceptual frameworks under which onomatopoeia is used are common, including differences concerning, for example, the syntax. Onomatopoeia is a big part of Japanese language which is largely used in everyday life, in written and oral speech. In Greek, even though it is mainly used in oral speech with few exceptions in written language (such as comics), the use of it is not as limited as we think. Through this dissertation it can be seen that the two languages have more similarities than at first sight.

Πρόλογος

Οι μιμητικές και οι ηχομιμητικές λέξεις αποτελούν σημαντικό κομμάτι της ιαπωνικής γλώσσας και χρησιμοποιούνται σε όλα τα επίπεδά της. Προσδίδουν αμεσότητα και παραστατικότητα στον λόγο και χρησιμοποιούνται ιδιαιτέρως σε δημοσιογραφικά και διαφημιστικά κείμενα με στόχο την γρήγορη και άμεση αποδοχή από τον δέκτη. (Κοβάνη, 2016).

Η ύπαρξη της ονοματοποιίας σε τόσο μεγάλο βαθμό στην ιαπωνική γλώσσα οφείλεται στην απουσία διαφορετικών εννοιών ή «αποχρώσεων» της ίδιας έννοιας σε αυτή. Για παράδειγμα, στην ιαπωνική γλώσσα υπάρχει το ρήμα «περπατάω», όμως δεν υπάρχουν ρήματα όπως «τρεκλίζω», «βαδίζω» κ.ά. Οι έννοιες αυτές αποδίδονται με μιμητικές λέξεις. Επιπλέον, οι λέξεις αυτές παρουσιάζουν ιδιαίτερο μεταφραστικό ενδιαφέρον αφού μπορούν να αποδοθούν με ποικίλους τρόπους στη γλώσσα-στόχο, όπως ρήματα, επιρρήματα ή αντίστοιχες ηχομιμητικές λέξεις.

Το θέμα της παρούσας εργασίας αφορά στις κοινές μιμητικές και ηχομιμητικές λέξεις που συναντώνται στην ιαπωνική και στην ελληνική γλώσσα. Με τον όρο «κοινές» εννοούνται οι λέξεις που χρησιμοποιούνται σε κοινά εννοιολογικά πλαίσια και στις δύο γλώσσες. Η δομή της εργασίας περιλαμβάνει τον ορισμό της ονοματοποιίας στην ιαπωνική γλώσσα, σε πόσες κατηγορίες αυτή μπορεί να διακριθεί και τον ορισμό της ονοματοποιίας στην ελληνική γλώσσα. Στη συνέχεια ακολουθεί διπλή παράθεση των κοινών λέξεων στην ιαπωνική και στην ελληνική γλώσσα, η ερμηνεία τους και πώς αυτές χρησιμοποιούνται. Τέλος, την έρευνα ολοκληρώνουν τα προσωπικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την σύγκριση αυτού του ζεύγους γλωσσών καθώς και ανάλυσή τους βασισμένη στη θεωρία της λειτουργικής γλωσσολογίας. Η ανάλυση αυτή αφορά κυρίως τις ομοιότητες των δύο γλωσσών σε θέματα πολιτισμού και γλώσσας.

Η ιαπωνική ονοματοποιία: Ορισμοί και διάκριση

Η ιαπωνική ονοματοποιία σύμφωνα με το λεξικό *Kojien* μπορεί να χωριστεί σε τρία (με απλό τρόπο) ή σε πέντε είδη (με σύνθετο τρόπο)* :

· ぎせいご/ Giseigo (Γκισέϊγκο): Πρόκειται για λέξεις που μιμούνται τους ήχους που παράγονται από τον άνθρωπο ή τα ζώα. (π.χ. το δυνατό γέλιο, το γάβγισμα)

· ぎおんご/ Giongo (Γκιόνγκο): Πρόκειται για λέξεις που μιμούνται τους ήχους των αντικειμένων ή της φύσης. (π.χ. ο ήχος των βημάτων σε μαλακό χώμα ή στην άμμο, ο ήχος της δυνατής βροχής)

· ぎたいご/ Gitaigo (Γκιτάϊγκο): Πρόκειται για λέξεις που εκφράζουν καταστάσεις ή φάσεις. (π.χ. η κολλώδης αίσθηση προερχόμενη από ιδρώτα ή αίμα ή το δυνατό φως του ήλιου)

Οι δυο παρακάτω κατηγορίες μπορούν να συμπεριληφθούν στην κατηγορία Γκιτάϊγκο:

· ぎょうご/ Giyougo (Γκιγιόογκο): Πρόκειται για λέξεις που εκφράζουν κάποιο είδος κίνησης. (π.χ. το να περιφέρεσαι άσκοπα σε έναν χώρο ή το να μην έχεις τη διάθεση να κάνεις τίποτα)

· ぎじょうご/ Gijougo (Γκιτζόογκο): Πρόκειται για λέξεις που εκφράζουν συναισθήματα. (π.χ. το να ανησυχείς για πράγματα του παρελθόντος ή για να ανούσια πράγματα ή το να μην μπορείς να πάρεις μια απόφαση επειδή ντρέπεσαι)

---

*Σύμφωνα με την ιστοσελίδα *Tofugu* : <https://www.tofugu.com/japanese/japanese-onomatopoeia/>
(Για περισσότερα βλ. βιβλιογραφία)

Ορισμός της ονοματοποιίας στην ελληνική γλώσσα:

Στο *Λεξικό Όρων Γλωσσολογίας* ως ονοματοποιία ορίζεται «ο σχηματισμός λέξεων με φθόγγους που μιμούνται τον φυσικό ήχο του πράγματος όπου αναφέρονται. Στις λέξεις αυτές υπάρχει ηχητική αντιστοιχία μεταξύ της φωνητικής μορφής και του αναφερόμενου. (π.χ. νιάου-νιαουρίζω)». Επίσης, η ονοματοποιία εντάσσεται στη θεωρία της ηχομίμησης και αποτελεί μορφή της φυσικοποίησης, δηλαδή της παραδοχής ότι οι γλώσσες γίνονται αποδεκτές ως αυτονόητες και φυσικές. Κάτι τέτοιο όμως δεν εφαρμόζεται σχεδόν καθόλου σε μια φυσική γλώσσα διότι υπάρχουν παρόμοιες λέξεις που αναφέρονται στην ίδια ηχητική έννοια και οι οποίες είναι διαφορετικές σε κάθε γλώσσα πράγμα που σημαίνει ότι ο σχηματισμός αυτών εξαρτάται από το φωνολογικό σύστημα κάθε γλώσσας. Όσον αφορά τα επιφωνήματα, θεωρήθηκαν στοιχεία που εκφράζουν αυθόρμητα ψυχικές καταστάσεις και διαφέρουν από γλώσσα σε γλώσσα, ενώ ο Σωσσύρ απέδειξε ότι πολλά από αυτά προέρχονται από λέξεις. (Δημητρίου, 1983, σελ. 66)

Μια άλλη θεωρία θέλει την ονοματοποιία να ταυτίζεται με τη γένεση της γλώσσας, δηλαδή ότι η γλώσσα ήταν αρχικά μίμηση των ήχων που παράγονταν από τη φύση. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, ο άνθρωπος στην αρχή δεν διέθετε γλώσσα. Έτσι, η μίμηση ενός ήχου από τη φύση ή ενός ζώου θα μπορούσε να υιοθετηθεί από τον ίδιο και να εφαρμοστεί σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο, χωρίς κάποια προσπάθεια σύνδεσης μεταξύ έννοιας και ήχου. Για παράδειγμα, το χλιμίντρισμα του αλόγου θα μπορούσε να αποδοθεί ως χαιρετισμός. Η μίμηση όμως δεν είχε σχέση με την άρθρωση η οποία αποτελεί βασικό στοιχείο της γλώσσας. Επιπλέον, ο αριθμός των ονοματοποιημένων λέξεων σε μια γλώσσα είναι αρκετά μικρότερος από τον αριθμό των λέξεων που παράγονται με τη βοήθεια της άρθρωσης. Το μικρό αυτό ποσοστό λοιπόν δεν μπορεί να σταθεί ικανό για τη δημιουργία μιας ολόκληρης γλώσσας. (Σακελλαριάδης, 2004, σελ. 265-266)

Η ονοματοποιία περιλαμβάνει κυρίως ονόματα και ρήματα που αποτελούν λέξεις μιμούμενες ήχους, θορύβους, κρότους και φωνές ζώων. Η ονοματοποιία θα μπορούσε να διακριθεί στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Λέξεις που μιμούνται ήχους φυσικών φαινομένων.
- Λέξεις που μιμούνται ήχους που προέρχονται από τον άνθρωπο.

- Λέξεις που μιμούνται τους ήχους των ζώων
- Λέξεις (επιφωνήματα) που με τον φωνητικό τους τύπο μιμούνται διάφορους ήχους. (Σακελλαριάδης, 2004, σελ. 265-266)

Οι αντιστοιχίες στην ιαπωνική και στην ελληνική γλώσσα

(Οι παρακάτω συγκρίσεις είναι αποτέλεσμα έρευνας που βασίστηκε στις παρακάτω πηγές: Για την ιαπωνική γλώσσα χρησιμοποιήθηκε το βιβλίο *A practical guide to mimetic expressions through pictures* καθώς και η ηλεκτρονική ιστοσελίδα *Tofugu* που ασχολείται με την διδασκαλία της ιαπωνικής ως ξένης γλώσσας. Για την ελληνική γλώσσα χρησιμοποιήθηκαν το *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* και το *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* του Γ. Μπαμπινιώτη. Για τις περιπτώσεις που η βιβλιογραφία ήταν ελλιπής ή υπήρξε μερική αντιστοιχία οι πληροφορίες αντλήθηκαν ύστερα από επικοινωνία με φυσικό ομιλητή της ιαπωνικής γλώσσας).

Στους παρακάτω πίνακες στην ιαπωνική γλώσσα αναφέρεται η χρήση της ηχομιμητικής/μιμητικής λέξης, ενώ στην ελληνική αναφέρεται τι μέρους του λόγου είναι η λέξη. Αυτό συμβαίνει διότι στην ιαπωνική γλώσσα οι λέξεις αυτές δεν ανήκουν στα μέρη του λόγου της γλώσσας αλλά χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με αυτά. Αντιθέτως στην ελληνική, όλες οι ηχομιμητικές/μιμητικές λέξεις αποτελούν κάποιο μέρος του λόγου. Τα μέρη του λόγου της ιαπωνικής γλώσσας δεν συμπίπτουν απόλυτα με τα μέρη του λόγου της ελληνικής. Υπάρχουν βέβαια και ηχομιμητικές/μιμητικές λέξεις που λειτουργούν επιρρηματικά και στις δύο γλώσσες. Για να γίνει πιο κατανοητή αυτή η διαφορά ακολουθεί το εξής παράδειγμα: Η λέξη きらきら (κίρα κίρα) που δηλώνει τους μικρούς λαμπυρισμούς δεν αποτελεί μέρος του λόγου της ιαπωνικής. Συντάσσεται όμως με το ρήμα しかる (χικαρού) που σημαίνει *φωτίζω* το οποίο αποτελεί μέρος του λόγου. [ダイヤモンドがきらきらひかっている (Ντάϊαμόντο γκα κίρα κίρα χικάττε ιρού) = *Το διαμάντι είναι πολύ λαμπερό* ή κατά λέξη μετάφραση *Το διαμάντι κίρα κίρα φωτίζεται*].

ぎせいご/Γκισέϊγκο (ήχοι που παράγονται από τον άνθρωπο ή τα ζώα)

ほっと (χόττο) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα する/σουρού (κάνω) συνήθως χρησιμοποιούμενο στο παρελθόν. <u>Τι δηλώνει:</u> Το αίσθημα ανακούφισης όταν συνειδητοποιείς πως κάτι έγινε ή δεν έγινε.	Ούφ <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> 1. Εκφράζει δυσαρέσκεια-δυσφορία. 2. Εκφράζει ανυπομονησία 3. Εκφράζει ανακούφιση 4. Αποδίδει γραπτώς σε κόμικς το λαχάνιασμα.
ぺこぺこ (πέκο πέκο) <u>Χρήση:</u> Συνήθως με το ουσιαστικό おなかな/όνακα (κοιλιά). <u>Τι δηλώνει:</u> Το αίσθημα της πείνας.	Γουργουρίζω <u>Μέρος του λόγου:</u> Ρήμα <u>Τι δηλώνει:</u> Ηχομιμητική λέξη από τον ήχο γουρ-γουρ. (Ουσιαστικό: γουργούρισμα/γουργουριτό) 1. Παράγω χαρακτηριστικό ήχο λόγω της μετακίνησης των αερίων και των υγρών. Δηλωτικό πείνας ή χώνεψης. (για στομάχι και έντερα) 2. Ρέω διακεκομμένα, ακανόνιστα και με ανάλογο θόρυβο. (για υγρά) 3. Παράγω σιγανό, παρατεταμένο και διακεκομμένο ήχο, εκφράζοντας συνήθως ευχαρίστηση. (για ζώα)
ぺらぺら (πέρα πέρα) <u>Χρήση:</u> Συνήθως με το ρήμα しゃべる/σαμπερού (κάνω συζήτηση)* <u>Τι δηλώνει:</u> Το να πολυλογείς *Με το ρήμα はなす/χανάσου (μιλάω) σημαίνει ότι μιλάω πολύ καλά μια γλώσσα.	Βατταρίζω-Βαττολογώ (συνώνυμα) <u>Μέρος του λόγου:</u> Ρήμα <u>Τι δηλώνει:</u> Ηχομιμητική λέξη Μιλώ ακατάσχετα, αναμασώ τα ίδια και τα ίδια χωρίς να αναφέρω κάτι ουσιαστικό και χρήσιμο.
ぷつぷつ (μπούτσου μπούτσου) <u>Χρήση:</u> Συνήθως με το ρήμα しゃぶ/ίου (λέω)	Οουο <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> 1. Αποδοκιμασία

<u>Τι δηλώνει:</u> Αδιάκοπες φωνές και παράπονα.	2. Θαυμασμό
げらげら (γκέρα γκέρα) <u>Χρήση:</u> Συνήθως με το ρήμα わらう /γουαράου (γελάω) <u>Τι δηλώνει:</u> Δυνατό και ανεξέλεγκτο γέλιο.	Κακαρίζω <u>Μέρος του λόγου:</u> Ρήμα <u>Τι δηλώνει:</u> Ονοματοποιημένη λέξη από τη φωνή της κότας. 1. Βγάζω τη χαρακτηριστική φωνή της κότας. 2. Γελώ και φλυαρώ με θόρυβο.
ははは (χαχαχα) <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα. <u>Τι δηλώνει:</u> Ήχος δυνατού γέλιου	Χαχαχα <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα (χαχα) <u>Τι δηλώνει:</u> Ήχος δυνατού γέλιου
くすくす (κούσου κούσου) <u>Χρήση:</u> Συνήθως με το ρήμα わらう /γουαράου (γελάω) <u>Τι δηλώνει:</u> Σιγανό γέλιο που με δυσκολία συγκρατείται.	Χαχανίζω <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη από το επιφώνημα χαχα <u>Τι δηλώνει:</u> 1. Γελάω έντονα (συνήθως με την έννοια ότι γελάω ενοχλητικά για κάποιους) 2. Γελάω ανόητα, όχι απαραίτητως έντονα ή εγκάρδια.
うひひ (ουχιχί) <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Σατανικό γέλιο από κάποιον που έχει καταστρώσει ένα σχέδιο.	Μουαχάχα <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> Σατανικό-ειρωνικό γέλιο. Χρησιμοποιείται όταν κάποιος υπερισχύει σε ένα ζήτημα ή για να τονίσει την επιτυχία του.
おきやおきや (οκιά οκιά) <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Το κλάμα του μωρού.	Ουααα <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> Το κλάμα του μωρού.

おいおい (οϊ οϊ) <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Το κλαψούρισμα ενός παραπονιάρη.	Μπουχουχου <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> Κλάμα γοερό και ηχηρό (χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά στα κόμικς).
めそめそ (μέσο μέσο) <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Κλαψούρισμα παιδιού	Σνιφ σνιφ <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> Το ρούφηγμα της μύτης.
ぐつぐつ (γκούτσου γκούτσου) <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Το να κοιμάσαι γρήγορα και να ροχαλίζεις.	Ροχαλίζω <u>Μέρος του λόγου:</u> Ρήμα <u>Τι δηλώνει:</u> Αναπνέω με θόρυβο ενώ κοιμάμαι.
おほん(οχόν) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα する/ σουρού (κάνω) ή μόνο του. <u>Τι δηλώνει:</u> Το να «καθαρίζεις» τον λαιμό σου για να τραβήξεις την προσοχή.	Γκούχ <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> 1. Ήχος βηξίματος 2. Ήχος δήθεν βηξίματος ως έμφαση ή προς εστίαση της προσοχής των άλλων.
ひっく (χίκκου) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα する/ σουρού (κάνω) ή μόνο του. <u>Τι δηλώνει:</u> Λόξυγκας συνήθως μεθυσμένου ανθρώπου.	Χικ <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο του λόξυγκα συνήθως μετά από μεθύσι.
ばくり (μπάκουρι) <u>Χρήση:</u> Με τα ρήματα 食べる / ταμπερού (τρώω) και のぶ/ νόμου (πίνω). <u>Τι δηλώνει:</u> Το να τρως κάτι με γεμάτο στόμα και να καταπίνεις.	Γκλούπ <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο της κατάποσης
ばくばく (χόκου χόκου)* <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Κάτι είναι νόστιμο με καυτερή γεύση. (Είναι νόστιμο επειδή είναι καυτερό)	Μιαμ <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> Ότι κάτι είναι νόστιμο.

べちよべちよ (μπέτσο μπέτσο)* <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Κάτι δεν είναι νόστιμο επειδή είναι λασπωμένο ή πολύ λαδερό. *Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις παρουσιάζεται μερική και όχι απόλυτη αντιστοιχία.	Μπλιαχ <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> Ότι κάτι έχει άσχημη γεύση.

Ήχοι ζώων (ぎせいご/Γκισέϊγκο)

うし/ ούσι (Αγελάδα)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
モーモー (μόο μόο)	Μούου

うま/ ούμα (Άλογο)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
ひひいん (χιχίν)	Χλιμιντρίζω

かえる/ καέρου (Βάτραχος)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
ケロケロ (κέρο κέρο)	Βρεκεκέξ κουάξ κουάξ

ねこ/ νέκο (Γάτα)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
ニャーニャー (νιάα νιάα)	Νιάου

やぎ/ γιάγκι (Κατσίκι)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
メーメー (μέε μέε)	Μέε

にわとり/ νιγουάτόρι (Κότα)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
コケコッコー (κοκεκόκοο)	Κο κο

からす/ καράσου (Κοράκι)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
カーカー (κάα κάα)	Κρά Κρά

はち/ χάτσι (Μέλισσα)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
ブーン (μποούν)	Μπίζζ

あひる/ άχιρου (Πάπια)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
ガーガー (γκάα γκάα)	Κουάκ κουάκ

とり/ τόρι (Πουλί)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
チュンチュン (τσούν τσουν)	Τιτιβίζω

ひつじ/ χίτσουτζι (Πρόβατο)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
メーメー (μέε μέε)	Μπέε

いぬ/ινού (Σκύλος)

<u>Ήχος στην ιαπωνική γλώσσα:</u>	<u>Αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα:</u>
ワンワン (γουάν γουάν)	Γαβ γαβ

きおん ご/Γκιόνγκο (λέξεις που μιμούνται τους ήχους των αντικειμένων ή της φύσης)

ぽきぽき (πόκι πόκι) <u>Χρήση:</u> Συνήθως με τα ρήματα おる /όρου (σπάω) και なる /ναράσου (χτυπάω). <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο ή την εμφάνιση πολλών μακριών και λεπτών πραγμάτων να λυγίζουν. (για παράδειγμα τα δάχτυλα)	Κρακ <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> Τον θόρυβο της θραύσης, του σπασίματος.
ピンポン (πιν πον) <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο του κουδουνιού της πόρτας.	Ντιν ντον <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο του κουδουνιού της πόρτας.
リン (ριν) <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο του τηλεφώνου ή ενός κουδουνιού.	Ντριν <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο του κουδουνίσματος
ごろごろ (γκόρο γκόρο) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα なる /νάρου (κουδουνίζω) <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο που κάνουν οι κεραυνοί.	Μπουμπουνίζω <u>Μέρος του λόγου:</u> Ρήμα <u>Τι δηλώνει:</u> 1. Κάνω έναν θόρυβο που ακούγεται σαν «μπου-μπου», βροντάω συνήθως για κεραυνούς. 2. Ρίχνω στη φωτιά πολλά ξύλα για να αυξηθεί η φλόγα. 3) Χρησιμοποιώ μεγάλες ποσότητες κάποιου υλικού. 4) Καταφέρω χτύπημα, πλήγμα.
コンコン (κόν κον) <u>Χρήση:</u> Με το ουσιαστικό ドア / ντόα (πόρτα). <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο του χτυπήματος της πόρτας.	Τοκ τοκ <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ήχο του χτυπήματος της πόρτας.

ぱりぱり (μπάρι μπάρι)

Χρήση: Με το ρήμα 食べる/
γιαμπουρού (σκίζω)

Τι δηλώνει: Τον ήχο χαρτιού ή
υφάσματος όταν σκίζεται.

Χρατς

Μέρος του λόγου: Ηχομιμητική λέξη

Τι δηλώνει: Τον ήχο χαρτιού όταν
σκίζεται.

きたいご/Γκιτάϊγκο (λέξεις που εκφράζουν καταστάσεις ή φάσεις)

きらきら (κίρα κίρα) <u>Χρήση:</u> Συνήθως με τα ρήματα 光る / χικαρού (φωτίζω) και 光る / καγκαγιάκου (λάμπω) <u>Τι δηλώνει:</u> Τους μικρούς συνεχόμενους λαμπυρισμούς από ένα αντικείμενο.	*Μπλινγκ <u>Μέρος του λόγου:</u> Επίθετο (στην Αγγλική γλώσσα) <u>Τι δηλώνει:</u> Ένα αντικείμενο που γυαλίζει, αστράφτει ή λαμπυρίζει. *Δάνειο από την αγγλική γλώσσα. (Bling = Επιδεικτικός. Επίθετο που χρησιμοποιείται στην αργκό).
ぎりぎり (γκίρι γκίρι) <u>Χρήση:</u> Συνήθως σε παρελθοντικό χρόνο ή με το μόριο の (no) μαζί με κάποιο ουσιαστικό. <u>Τι δηλώνει:</u> Τον πολύ περιορισμένο χώρο, χρόνο ή ποσότητα.	Τσίμα τσίμα/ Τσύμα τσύμα <u>Μέρος του λόγου:</u> Επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> 1. Άκρη άκρη 2. Με δυσκολία, ίσα ίσα, μόλις και στο όριο, μετά βίας

ぎょうご/Γκιγιόογκο (λέξεις που εκφράζουν κάποιο είδος κίνησης)

うろうろ (ουρό ουρό) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα する/ σουρού (κάνω). <u>Τι δηλώνει:</u> Το να περιπλανιέσαι χωρίς συγκεκριμένο σκοπό ή κατεύθυνση.	Γύρω-γύρω <u>Μέρος του λόγου:</u> Επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Απ'έξω, απ'έξω, όχι επί της ουσίας.
てきぱき (τέκι πάκι) <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Το να κάνεις μια δουλειά γρήγορα και με επαγγελματισμό.	Τσακ μπαμ <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> Αμέσως, πολύ γρήγορα.
こつこつ (κότσου κότσου) <u>Χρήση:</u> Σαν επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> Συνεχείς προσπάθειες οι οποίες γίνονται σιγά-σιγά για έναν συγκεκριμένο σκοπό.	Κούτσα-κούτσα <u>Μέρος του λόγου:</u> Επίρρημα <u>Τι δηλώνει:</u> 1. Κουτσαίνοντας, χωλαίνοντας στο περπάτημα. 2. Με δυσκολία και αργοπορία, κατά τρόπο κουραστικό, με προσπάθεια.
ふるふる (μπούρου μπούρου) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα ふるえる/ φουρουερού (τρέμω). <u>Τι δηλώνει:</u> Τρέμουλο από κρύο ή φόβο.	Μπρρ <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> Δηλώνει μεγάλο κρύο ή ότι κάποιος κρυώνει.
しゃきしゃき (σσάκι σσάκι) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα する/ σουρού (κάνω). <u>Τι δηλώνει:</u> Το να αντεπεξέρχεσαι σε δουλειές γρήγορα και αποτελεσματικά.	Τσάκα τσάκα <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> Γρήγορα, συνήθως για συντόμευση κάποιας ενέργειας.

ぎじょうご/Γκιτζόογκο (λέξεις που εκφράζουν συναισθήματα)

うきうき (ούκι ούκι) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα する / σουρού (κάνω) <u>Τι δηλώνει:</u> Τη χαρούμενη διάθεση	Γιούπι <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> Τον ενθουσιασμό
どきどき (ντόκι ντόκι) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα する / σουρού (κάνω) <u>Τι δηλώνει:</u> Τους αυξημένους χτύπους της καρδιάς που οφείλονται σε άσκηση ή αγωνία.	Τικ τακ <u>Μέρος του λόγου:</u> Ηχομιμητική λέξη <u>Τι δηλώνει:</u> 1. Τον θόρυβο που κάνει ένας μηχανισμός, κυρίως του ρολογιού όταν δουλεύει. 2. Κάθε παρόμοιο ρυθμικό ήχο όπως τον ήχο της καρδιάς για ερωτικά καρδιοχτύπια.
すげすげ (σούγκι σούγκι) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα する / σουρού (κάνω) <u>Τι δηλώνει:</u> Σφύζων πόνο* ひりひり (χιρι χιρι) <u>Χρήση:</u> Με το ρήμα する / σουρού (κάνω) <u>Τι δηλώνει:</u> Πόνο από κάψιμο* *Στην ιαπωνική γλώσσα υπάρχουν διαφορετικές λέξεις για να δηλωθούν τα διαφορετικά είδη πόνου, π.χ. το αίσθημα του πόνου σαν τσίμπημα από βελόνα, ο πονοκέφαλος κτλ. Στην εργασία συμπεριλήφθηκαν μόνο τα είδη στα οποία υπάρχει αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα.	Αουτς <u>Μέρος του λόγου:</u> Επιφώνημα <u>Τι δηλώνει:</u> Έντονο σωματικό πόνο ή αγανάκτηση.

Συμπεράσματα από τη σύγκριση των δύο γλωσσών

Από τη σύγκριση των δύο γλωσσών προκύπτουν κάποια ενδιαφέροντα συμπεράσματα τόσο γλωσσικής όσο και πολιτισμικής φύσεως.

- Το πρώτο είναι πως στην ελληνική το μεγαλύτερο μέρος των λέξεων αποτελούν ηχομιμητικές και όχι μιμητικές λέξεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι περισσότερες αντιστοιχίες να εμφανίζονται στις δύο πρώτες κατηγορίες ぎせいこ / Γκισέϊγκο και ぎおんこ / Γκιόνγκο.

- Όπως και στις περισσότερες γλώσσες, η μεγαλύτερη κατηγορία αντιστοιχιών αφορά τους ήχους των ζώων.

- Τόσο στην ιαπωνική όσο και στην ελληνική γλώσσα παρουσιάζονται πάνω από μια λέξεις που αποδίδουν τα διαφορετικά είδη γέλιου και κλάματος. (げらげら/γκέρα γκέρα – κακαρίζω, ははは/χαχαχα – χαχαχα, くすくす/κούσου κούσου – χαχανίζω, うひひ/ούχιχι – μουαχαχά, おきやおきや/οκιά οκιά – ουάαα, おいおい/οϊ οϊ – μπουχουχού, めそめそ/μέσο μέσο – σνιφ σνιφ).

- Στην ιαπωνική γλώσσα αρκετές από τις λέξεις αυτές συντάσσονται με διαφορετικά ρήματα ανάλογα με το σημασιολογικό περιεχόμενο της εκάστοτε λέξης. Για παράδειγμα η λέξη ぶるぶる/μπούρου μπούρου η οποία χρησιμοποιείται για να δηλώσει το αίσθημα του τσουχτερού κρύου συντάσσεται με το ρήμα ぶるえる/φουρουερού που σημαίνει «τρέμω». Παράλληλα όμως πολλές από αυτές συντάσσονται και με το ρήμα する/σουρού που σημαίνει «κάνω» εννοώντας πως κάνουν αυτό που λέει η ηχομιμητική λέξη. Για παράδειγμα 「ほっとをした」/Χόττο ο σιτά, κατά λέξη μετάφραση «Έκανε χόττο» δηλαδή ανακουφίστηκε.

- Υπάρχουν περιπτώσεις που εκτός από την σημασιολογική αντιστοιχία εμφανίζεται και εν μέρει και φωνητική αντιστοιχία. Αυτό σημαίνει πως κάποιες από τις ηχομιμητικές και μιμητικές λέξεις μοιάζουν και ηχητικά μεταξύ τους. (ははは/χαχαχα – χαχαχα, おきやおきや/οκιά οκιά – ουάαα, ひっく/χίκκου- χικ, ピンポン/πιν πον – ντιν ντον, リーン/Riin – ντριιν, こくこく/κόκου κόκου – κούτσα κούτσα, うろうろ/ουρό ουρό – γύρω γύρω, ぶるぶる/μπούρου μπούρου – μπρρρρ, うきうき

/ ούκι ούκι – γιούπι, しやきしやき/ σσάκι σσάκι – τσάκα τσάκα) και όλοι οι ήχοι των ζώων εκτός από του βάτραχου και του πουλιού.

· Στην ελληνική υπάρχουν περιπτώσεις όπου δεν χρησιμοποιείται η ηχομιμητική λέξη αυτούσια αλλά το ρήμα που έχει προέλθει από αυτήν. (γουργουρ – ίζω, χλιμι – ντρίζω, βαττα – ρίζω, βαττο – λογώ, κακα – ρίζω, μπουμπου – νίζω, ροχα – λίζω). Η ηχομιμητική λέξη του ρήματος «κακαρίζω» χρησιμοποιείται και αυτούσια.

· Κάποιες από τις ηχομιμητικές λέξεις λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο και στην ιαπωνική και στην ελληνική γλώσσα. Για παράδειγμα οι λέξεις ｺｯｺｯ/ κότσου κότσου – κούτσα κούτσα λειτουργούν ως επιρρήματα στην κάθε γλώσσα.

· Η ιαπωνική λέξη ぐっぐ (γκούτσου γκούτσου) που σημαίνει το «να κοιμάσαι γρήγορα και να ροχαλίζεις» μοιάζει φωνητικά με το ελληνικό επιφώνημα γουτσου γούτσου που δηλώνει ότι «κάτι είναι χαριτωμένο».

· Η ιαπωνική λέξη ぶるぶる (μπούρου μπούρου) και η ελληνική λέξη «μπρρ» όχι μόνο εκφράζουν την ίδια έννοια («τρέμουλο από κρύο ή φόβο») αλλά συμπτωματικά προφέρονται σχεδόν με τον ίδιο τρόπο.

Σχολιασμός και ανάλυση

Η γλώσσα αποτελεί το μέσο μετάδοσης του συνόλου της εμπειρίας μας από μια μη γλωσσική πραγματικότητα την οποία έχουμε κοινή με άλλους χρήστες της ίδιας γλώσσας. Οι γλώσσες όμως δεν μεταφέρουν αυτή τη γλωσσική πραγματικότητα με τον ίδιο τρόπο. Δεν υπάρχει δηλαδή ένας κοινός κατάλογος λέξεων τον οποίο έχουν όλες οι γλώσσες και ο οποίος αποδίδει πιστά την πραγματικότητα. Ο Σωσσύρ χρησιμοποίησε το ρήμα *découper* («κατανέμω») για να δηλώσει πως ένας αριθμός ακουστικών σημείων αντιστοιχεί σε ίσο αριθμό εννοιών στον ανθρώπινο νου με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός συστήματος αξιών. (Mounin, 1994, σελ. 77) Αντλώντας ένα παράδειγμα από την εργασία παρατηρούμε ότι και στην ιαπωνική και στην ελληνική γλώσσα υπάρχουν λέξεις που δηλώνουν το αίσθημα του πόνου αλλά η «κατανομή» γίνεται με διαφορετικό τρόπο. Στην ιαπωνική υπάρχει δηλαδή μιμητική λέξη για τον πονοκέφαλο ενώ στην ελληνική η ίδια έννοια εκφράζεται περιφραστικά («Νιώθω ότι το κεφάλι μου πάει να σπάσει»).

Παραμένοντας στο ίδιο πλαίσιο αναφοράς, η γλώσσα είναι ένα πρίσμα μέσα από το οποίο οι χρήστες της, βλέπουν τον κόσμο από μια συγκεκριμένη οπτική γωνία. Μάλιστα η κοσμοθεώρηση του χρήστη προκαθορίζεται από τη γλώσσα που ο ίδιος χρησιμοποιεί. (Mounin, 1994, σελ. 78). Ένας άνθρωπος που ζει σε μια φυλή στον Αμαζόνιο δεν ζει την ίδια πραγματικότητα με έναν άνθρωπο που ζει στην Κίνα με αποτέλεσμα ούτε να αντιλαμβάνονται τις ίδιες έννοιες ούτε να τις εκφράζουν με τον ίδιο τρόπο. Αλλά ακόμα και στις περιπτώσεις που η πραγματικότητα είναι η ίδια ή τουλάχιστον σχεδόν η ίδια, υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των γλωσσών.

Μιλώντας για την ιαπωνική και την ελληνική γλώσσα υπάρχουν έννοιες που ενώ γίνονται αντιληπτές και στις δύο γλώσσες, κάποιες αποδίδονται με τον ίδιο τρόπο, κάποιες με διαφορετικό ενώ κάποιες άλλες δεν αποδίδονται στη μία από τις δύο γλώσσες με ηχομιμητική λέξη ή αποδίδονται περιφραστικά. Για παράδειγμα, όπως είδαμε στους πίνακες που προηγήθηκαν, και οι δύο γλώσσες έχουν μια λέξη για να δηλώσουν τον ήχο που κάνει κάποιος όταν κοιμάται (くつ/γκούτσου γκούτσου στην ιαπωνική, «ροχαλίζω» στην ελληνική). Στην ιαπωνική όμως υπάρχει μια μιμητική λέξη που δηλώνει πως κάποιος κοιμάται ήσυχα και ήρεμα (ぐっ/ντοντάν) κάτι που στην ελληνική δηλώνεται με μια παροιμία («Κοιμήθηκε σαν πουλάκι»).

Επιπλέον στην ιαπωνική υπάρχει μια μιμητική λέξη που δηλώνει την ξαφνική υπνηλία (うと/ουτό) ενώ στην ελληνική δηλώνεται περιφραστικά.

Από την έρευνα του Lockwood για τους λόγους που ορισμένοι ήχοι φαίνεται να συνδέονται με συγκεκριμένα νοήματα και το πώς ο εγκέφαλος επεξεργάζεται αυτούς τους ήχους προκύπτουν μερικά ενδιαφέροντα συμπεράσματα για τις ηχομιμητικές λέξεις στην ιαπωνική γλώσσα. Ο Lockwood αναφερόμενος σε ένα από τα βασικά στοιχεία του γλωσσικού σημείου, την αυθαιρετότητα, κατά την οποία η σχέση ανάμεσα στο σημαίνον και το σημαινόμενο δεν αιτιολογείται, στάθηκε στις περιπτώσεις όπου υπάρχει απόκλιση αυτής και κυρίως στις ηχομιμητικές λέξεις. Η ύπαρξη κάποιων συμβολικών λέξεων, τα «ιδιόφωνα» (“ideophones”) οι οποίες συνδέονται άμεσα με το νόημα που εκφράζουν έρχεται σε αντίθεση με την αυθαιρετότητα. Ο όρος «ιδιόφωνο» αναφέρθηκε για πρώτη φορά από τον Doke το 1935 στο βιβλίο του *Bantu Linguistic Terminology*. Ο Doke στο βιβλίο του αναφέρει ότι ως «ιδιόφωνο» ορίζεται «η ζωντανή αναπαράσταση της ιδέας ενός ήχου. Μια λέξη συνήθως ονοματοποιημένη που περιγράφει ένα δεδομένο στοιχείο, μια ιδιότητα ή ένα επίρρημα αναφορικά με τον τρόπο, τον ήχο, την μυρωδιά, την πράξη, την πράξη ή την ένταση» (*A vivid representation of an idea in sound. A word, often onomatopoeic, which describes a predicate, qualificative or adverb in respect to manner, colour, sound, smell, action, state or intensity*). (Doke, 1935, σελ. 118) Ο όρος δεν δημιουργήθηκε από τον Doke. (Dingermanse, 2008, παράγραφος 1)

Σήμερα η λέξη «ιδιόφωνο» χρησιμοποιείται για να δηλώσει λεξιλογικές ομάδες μιμητικών λέξεων σε διάφορες γλώσσες σε όλο τον κόσμο. Υπάρχει ένας ακόμα όρος ο οποίος θεωρείται σε μεγάλο βαθμό ισοδύναμος. (‘Mimetics’ στην διεθνή βιβλιογραφία) που όμως συνήθως καλύπτεται από τον όρο «ιδιόφωνα». (Akita and Dingermanse, 2019, σελ. 1, παράγραφος 2)

Στην περίπτωση των «ιδιόφωνων» η γλώσσα συνδέεται στενά με τη μετάδοση αισθητικής και ακουστικής πληροφορίας. Το ιδιαίτερο αυτό χαρακτηριστικό που διακρίνει τα «ιδιόφωνα» μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω με τη διάκριση μεταξύ «απεικόνισης» (‘depiction’) και «περιγραφής» (‘description’). (Akita and Dingermanse, 2019, σελ. 3, παράγραφος 2) Αν θεωρήσουμε τα «ιδιόφωνα» ως «απεικονίσεις» είναι σαν να τα θεωρούμε εικόνες και ήχους. Δεν διαβάζουμε απλά μια λέξη, αλλά ασυναίσθητα προσπαθούμε να την απεικονίσουμε στο μυαλό μας ή να

την ακούσουμε. Μας μεταφέρουν μια πληροφορία περισσότερο με το να την «παρουσιάζουν» και λιγότερο με το να την «αναφέρουν». Γίνονται αντιληπτά ως «λεξιλογικές απεικονίσεις συμβολισμών μέσω των αισθήσεων στον λόγο». (Akita and Dingermanse, 2019, σελ. 3, παράγραφος 3) Αυτό το χαρακτηριστικό τα ξεχωρίζει από τα επιφωνήματα τα οποία μπορεί επίσης να καταδεικνύουν εμπειρίες μέσω των αισθήσεων, λειτουργούν όμως συνήθως ως μέσα «απάντησης» και όχι ως μέσα «απεικόνισης». (Akita and Dingermanse, 2019, σελ. 4, παράγραφος 1) Πράγματι αντλώντας ένα παράδειγμα από τους παραπάνω πίνακες παρατηρούμε ότι οι λέξεις うき うき / ούκι ούκι στην ιαπωνική και γιούπι στην ελληνική αντίστοιχα χρησιμοποιούνται ως χαρούμενες αντιδράσεις σε μια είδηση. Η πληροφορία μεταδίδεται χωρίς οι λέξεις να συνδέονται νοητά με εικόνες ή ήχους. Όσον αφορά την ιδιότητα «απεικόνισης» των «ιδιόφωνων» χαρακτηριστικό παράδειγμα στην παρούσα εργασία αποτελεί η λέξη /ぽき/ぽき/ πόκι πόκι στην ιαπωνική και αντίστοιχα κράκ στην ελληνική γλώσσα. Οι χρήστες της γλώσσας στο άκουσμα ή την ανάγνωση αυτών των λέξεων καταλαβαίνουν αμέσως την πληροφορία που τους μεταδίδεται είτε με το να «ακούσουν» τον ήχο αυτόν στο μυαλό τους είτε με το να σχηματίσουν την εικόνα του πράγματος του οποίου σπάει.

Επίλογος

Εν κατακλείδι, και στην ιαπωνική και στην ελληνική γλώσσα παρουσιάζονται αρκετά κοινά σημασιολογικά πλαίσια χρήσης των μιμητικών και ηχομιμητικών λέξεων. Παρόλο που οι περισσότερες αντιστοιχίες παρουσιάζονται στην περίπτωση των ηχομιμητικών λέξεων, υπάρχουν και κοινές μιμητικές λέξεις. Οι χρήστες και των δύο γλωσσών αντιλαμβάνονται με τον ίδιο σχεδόν τρόπο, τα διαφορετικά είδη γέλιου και κλάματος, τους ήχους των ζώων, συναισθήματα όπως ανακούφιση, αγωνία ή χαρά, καταστάσεις όπως το αίσθημα του κρύου και ήχους από τη φύση. Αν και η ονοματοποιία σε κάθε μία από τις δύο γλώσσες χρησιμοποιείται σε διαφορετικά επίπεδα λόγου (στην ιαπωνική και σε επίσημα και σε ανεπίσημα, ενώ στην ελληνική μόνο σε ανεπίσημα), η χρήση της ονοματοποιίας στην ελληνική δεν είναι περιορισμένη. Η ονοματοποιία στην ελληνική γλώσσα έχει καταφέρει και έχει εδραιωθεί στον καθημερινό προφορικό λόγο.

Βιβλιογραφία

1. Γούτσος, Δ. (2012). *Γλώσσα Κείμενο, Ποικιλία, Σύστημα*. Αθήνα: Κριτική.
2. Δημητρίου, Σ. (1983). *Λεξικό Όρων Γλωσσολογίας Β*. Αθήνα: Καστανιώτη.
3. Κοβάνη, Μ. (2016). *Ιαπωνική Γραμματική στα Ελληνικά*. Αθήνα: Perugia.
4. Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
5. Μπαμπινιώτης, Γ. (2010) *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
6. Σακελλαριάδης, Γ. (2004) *Σύγχρονο λεξικό όρων και θεμάτων γλωσσ[ολογ]ικών*. Αθήνα: Σαββάλας.
7. Akita, Kimi & Dingemanse, Mark. (2019). Ideophones (Mimetics, Expressives). Ανακτήθηκε 4 Αυγούστου, 2019, από https://pure.mpg.de/rest/items/item_3012530_5/component/file_3060417/content
8. Dingemanse, M. (10 Ιανουαρίου, 2008). Ideophone. Ανακτήθηκε 5 Αυγούστου, 2019, από <http://ideophone.org/on-the-history-of-ideophone/>.
9. Doke, C. (1935). *Bantu Linguistic Terminology*. London: Longmans, Green and Company.
10. Dexter, K. (13 Οκτωβρίου, 2015). *Japanese Onomatopoeia: The Definitive Guide*. Ανακτήθηκε 25 Ιουλίου, 2019, από <https://www.tofugu.com/japanese/japanese-onomatopoeia/>
11. Lockwood, G. (26 Φεβρουαρίου, 2014). Ideophone. Ανακτήθηκε 3 Αυγούστου, 2019, από <http://ideophone.org/sound-symbolism-in-japanese-does-nurunuru-mean-dry-or-slimy/>.
12. Mounin, G. (1994). *Κλειδιά για τη Γλωσσολογία*. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
13. Satoru, A. (1994). *A practical guide to mimetic expressions through pictures*. Tokyo: Aruku Publishers
14. Shinmura, I. (1998) *Kojien Dictionary*. Tokyo: Iwanami Shoten Publishers.